

The Journal of International Social Science Education

ISSN: 2146-6297 (Online) Dergi wepsayfası: <https://www.dergipark.org.tr/en/pub/issej>

Sosyal bilgiler dersinde film kesitleri kullanımıyla empati becerisinin geliştirilmesi¹

Aslı Avcı Akçalı & Burak Karaçam

Önerilen atf: Avcı Akçalı, A.& Karaçam, B. (2023). Sosyal bilgiler dersinde film kesitleri kullanımıyla empati becerisinin geliştirilmesi, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 9(1), 91-120. DOI: 10.47615/issej.1227094

Makale linki: <https://doi.org/10.47615/issej.1227094>

© 2023 Yazar(lar). Baskılar ve izinler: Yazarlar makalelerini USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisinde yayınladıktan sonra basılı olarak veya Birinci Baskı olarak çevrimiçi paylaşma iznine sahiptir.

Öne Çıkanlar

Sosyal bilgiler dersi empati becerisinin geliştirilmesi açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Ancak birçok beceri gibi bu becerinin de geliştirilmesinde farklı yöntem ve araçların kullanılması gerekmektedir.

Bu araştırma çeşitli açılardan etkili bir öğretim aracı olarak görülebilen filmlerin sosyal bilgiler dersinde empati becerisinin geliştirilmesinde de yararlı olabileceği düşüncesinden hareketle oluşturulmuş, bu boyutuyla da literature özgün bir katkı sağlamayı hedeflemiştir.

Araştırma öğrencilerin empati becerisinin gelişimine doğrudan katkı sağlamanın yanı sıra sosyal bilgiler dersi özelinde empati becerisinin geliştirilmesinde film kesitlerinden yararlanmaya dair çıkarım ve önerileri içermektedir.

USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi hakemli bir çevrimiçi dergidir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışmalar amacıyla kullanılabilir. Makalenin içeriğinden yalnızca yazarlar sorumludur. Dergi makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımıyla bağlantılı veya doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, işlem, talep veya masraf veya zarardan sorumlu tutulamaz.

Tüm yazarlardan, sunulan çalışmalarla ilgili olarak diğer kişi veya kuruluşlarla herhangi bir finansal, kişisel veya diğer ilişkiler dâhil olmak üzere herhangi bir fiili veya potansiyel çıkar çatışmasını ifşa etmeleri istenir.

¹ Bu çalışma 1. yazar danışmanlığında 2. yazar tarafından, aynı başlıkla tamamlanan ve Dokuz Eylül Üniversitesi BAP birimi tarafından yüksek lisans projesi (SYL-2022-2643) olarak desteklenen teze dayalı olarak yapılandırılmıştır. Çalışma aynı zamanda 20-21 Ağustos 2022 tarihlerinde düzenlenen 14. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Sosyal bilgiler dersinde film kesitleri kullanımıyla empati becerisinin geliştirilmesi

Aslı Avcı Akçalı Burak Karaçam

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, 35080, Türkiye

ÖZ

Bu çalışmada sosyal bilgiler dersinde film kesitlerinin kullanımıyla öğrencilerin empati becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında İzmir Bergama Yukarıbey Ortaokulu'nda 7. sınıf öğrencisi olan 22 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden eylem araştırmasına dayanmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında ölçek, öğrenci günlükleri, gözlem ve görüş formundan oluşan nicel ve nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Katılımcılara uygulama öncesinde empatik eğilim ölçeği uygulanmıştır. Araştırma süresince film kesitleriyle oluşturulmuş ve sosyal bilgiler dersi kazanımları ile ilişkilendirilmiş etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Her bir etkinliğin ardından katılımcılardan Empati Günlüğüm adlı formdaki soruları cevaplamaları istenmiştir. Araştırma sonunda empatik eğilim ölçeği son test olarak tekrar uygulanmıştır. Uygulama sürecinde araştırmacı tarafından gözlem yapılmış, uygulama sonunda ise öğrencilerden yapılan etkinliklere dair görüşler görüş formu aracılığıyla alınmıştır. Toplanan nicel verilerin analizinde istatistiksel analiz yöntemleri, nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi sonucunda sosyal bilgiler dersinde film kesitleriyle yapılandırılmış etkinliklerin katılımcıların empati becerilerinin gelişimini olumlu yönde etkilediği, öğrencilerinse etkinliklerle ilgili büyük oranda olumlu görüş belirttikleri ortaya konmuştur.

MAKALE TARİHİ

Geliş tarihi 30 Aralık
2022
Kabul tarihi 03 Mart
2023

ANAHTAR KELİMELER

Sosyal bilgiler, empati,
film kesitleri

Makale Türü

Araştırma makalesi

İLETİŞİM Aslı Avcı Akçalı asli.avci@deu.edu.tr Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, 35080, Türkiye

© 2023 Aslı Avcı Akçalı; Burak Karaçam.

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial ile lisanslanmıştır. Lisans, (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>) koşulları altında dağıtılan ve ticari olmayan amaçla eserini remix, ince ayar yaparak ya da üzerine geliştirerek kendi eserlerinde kullanılmasına izin verir. Ancak ortaya çıkan yeni eseri benzer lisans ile lisanslamak zorunda değildir.

Giriş

İnsanın toplumsal bir varlık olarak yaşamını sürdürmesi toplumdaki diğer bireylerle olan bağlarıyla mümkün olmaktadır. Bireyin diğer bireylerle kurduğu ilişkilerin devamlılığı ise ortaya çıkan iletişimin sağlıklı olmasına bağlıdır. İletişim esnasında farklı sebeplerden dolayı bu sağlıklı hal bozulabilmekte, burada da devreye iletişim becerileri girmektedir. Kişilerarası iletişimde bilhassa empati becerisi iletişim becerilerinin mühim bir alt becerisi olarak görülmektedir (Barnett, 1990).

Empati terimi, ilk kez Theodor Lipps (1909) tarafından, Almanca “*einfihlung*” kelimesinin karşılığı şeklinde kullanılmıştır. Lipps empatiyi, “kişinin kendini karşıdaki özne yahut nesneye yansıtıp, kendini onda duyumsaması ve bununla o özne yahut nesneyi kendi içinde özümseyip anlayabilmesi” şeklinde açıklamıştır (Akt. Dökmen, 2005, s. 135). Günümüz empati anlayışı ise Carl Rogers’ın empatiyi ele alış biçimiyle temellenmektedir. Rogers empatiyi bir kişinin karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini doğru anlaması, onun hissettiklerini hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi süreci olarak görmekte ve bu süreçle ilgili şu noktalara dikkat çekmektedir:

- a. Bir kişi karşısındaki kişi ile belli bir konuya ilişkin olarak empati kurmaktadır.
- b. Empati kuran kişi bu konuya ilişkin olarak empati kurduğu kişinin hissettiklerini hissetmektedir.
- c. Empati kuran kişi karşısındakinin duygularını anladığını, onun hissettiklerini hissettiğini ona sözel olarak, ya da başka davranışlarla iletmektedir (Rogers ve Akkoyun, 1983)

Dökmen (2004, s. 135) ise empatiyi, “bir insanın kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması” şeklinde tanımlamıştır. Ona göre bir bireyin karşısındaki kişiye karşı empatik olabilmesi için gerekli bazı öğeler bulunmaktadır. Bu bağlamda “Empati kuracak kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyması, olaylara onun bakış açısıyla bakması, karşısındaki insanın duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlamış olması, zihninde oluşan empatik anlayışı karşısındaki kişiye iletilmesi” gerekmektedir (Dökmen, 2004, s. 135-137).

Empati becerisi günümüzde toplumsal davranışları, düşünceleri dile getirmede olumlu katkıları olması sebebiyle ve toplumda farklı olanı anlamaya yönelik bir girişim olduğu için önemli bir beceridir. Empati konusundaki literatür incelendiğinde empati kurabilme ile suç işleme arasında negatif bir ilişki olduğu ve suç işleyen kişilerin, işlemeyen kişilere göre daha düşük düzeyde empati kurabildikleri ortaya konmuştur (Miller ve Eisenberg, 1988, Akt. Kabapınar, 2004). Ayrıca empati konusunda yapılan araştırmalar empati kurabilme becerisinin saldırgan ve antisosyal davranışların azalmasında önemli işlev gördüğünü, sinir kontrolünün sağlanmasına ve karşı tarafın perspektifinin algılanmasına önemli katkıda bulunduğunu belirtmektedir (Moulden ve Marshall, 2002, Akt. Kabapınar, 2004). Empati becerisinin sağladığı getiriler bireylerin toplumsal yaşama sağlıklı

katılımlarını sağlamakta, bu da var olan toplum düzeninin devamlılığı ve toplumdaki diğer bireylerin bulunduğu konum ve şartları iyileştirme açısından önem arz etmektedir.

Empati toplumsal hayatın bütün kesimlerinde bireyleri yakınlaştırma, etkileşimi basitleştirme imkânı sunar. Bireyler empatik olduğunda buldukları durumun anlaşıldığını düşünmektedirler. Diğer insanlar tarafından anlaşılabilme kişiyi sakinleştirmektedir. Bu durum ise insanlar arası sağlıklı iletişimin temellerini atmaktadır (Elikesik, 2013). Sağlıklı iletişimin gerekliliklerinden olan empati becerisi toplumda çatışmayı önlemeye ve arabuluculuk yeteneğine katkı sağlayarak iyi vatandaş yetiştirmeye de destek olmaktadır.

Empatinin kişilerarası ilişkilerde ve toplumsal yaşamda önemli bir yere sahip olduğunun anlaşılmasıyla birlikte bu becerinin eğitimle geliştirilebileceğine dair çalışmalar da hız kazanmıştır. Buna yönelik eğitim ile kişiler empati becerilerini geliştirecek, bunun sayesinde sağlıklı iletişim kurulup toplumsal yaşam ve düzene de katkı sağlanabilecektir. Birçok beceri gibi empati becerisinin geliştirilmesinde de eğitim kurumlarının önemi büyüktür. Bu kurumlar öğrencilerin empati becerisini deneyimleyebileceği sosyal ortamlar olmalarının yanı sıra farklı dersler dahilinde yapılacak çeşitli öğretim faaliyetleri aracılığıyla bu becerinin geliştirilmesinde de etkili ortamlardır.

Sosyal bilgiler dersi ise amaçları ve içeriği itibarıyla öğrencilerin empati becerilerini geliştirme noktasında önemli bir potansiyele sahiptir. 2005 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan programlarda geleneksel bilgi aktarımı anlayışının terk edilerek öğrencinin bireysel bilgi, beceri ve değerlerini oluşturacağı bir eğitim anlayışına geçildiği görülmüştür. Bu bağlamda “iletişim ve empati becerisi” sosyal bilgiler dersi öğretim programında geliştirmesi gereken bir beceri olarak yer almıştır. Programda yer alan “farklı perspektiften bakma, açık fikirli olma, başkalarının düşünce ve duygularını anlama, farklılıklara saygı duyma, ortak bir amaç çevresinde toplanma” (MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2005a; 2005b) gibi açıklamaların da empati ile ilişkili beceriler olduğu görülmektedir (Akt. Yılmaz, 2016). 2018 tarihli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda da empati becerisi temel beceriler içinde yer almaktadır. Sosyal bilgiler dersi programı ile öğrencilerin “katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüş belirtmeleri, toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerilerini kullanabilmeleri” şeklindeki özel öğretim amaçları da empati becerisinin geliştirilmesini kaçınılmaz kılmaktadır (MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2018)

Yerli literatürde sosyal bilgiler ve empati becerilerinin geliştirilmesi konusuna odaklanan bazı çalışmalar göze çarpmaktadır. Elikesik (2013) çalışmasında sosyal bilgiler öğretiminde empatinin önemini ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin empatik becerilerinin bazı değişkenlere göre durumunu belirlemiştir. Konuk ve Yıldırım (2018) çalışmalarında sosyal bilgiler dersinde empati becerisine dayalı etkinliklerin öğrencilerin çevre bilincine olumlu etki ettiği sonucuna ulaşmışlardır. Karaçalı Taze ve Dilek (2018) ise çalışmalarında sosyal bilgiler dersi kapsamında kadın

hakları geçmişine odaklanan bir ders tasarımı ve tarihsel empati çalışması yoluyla, öğrencilerin kadın hakları geçmişine yönelik farkındalık geliştirebildiklerini ortaya koymuşlardır. Yapılan bu çalışmalar sosyal bilgiler dersi ve empati becerisi arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir.

Bireylere eğitim yoluyla empati becerisinin kazandırılmasında uygulanan farklı araç ve yöntemlerin etkisi vardır (Kabapınar, 2004; 2005). Filmlerde ise farklı perspektifler bulunması empati kurmanın kaçınılmazı olan perspektif almayı görsel-işitsel deneyimlerle öğrenciye sağlayabilir. Zira filmlerdeki doruk sahne diyebileceğimiz kesitlerde ana karakterin duygulanımlarının seyirci tarafından hissedildiği anlar bulunmaktadır. Plantinga (1999) karakterin bulunduğu duruma yönelik hislerin izleyiciye yansıtıldığı kesitlere “empati sahneleri” adını verir. “Empati sahnelerinde” zaman zaman oyuncunun suratına, haliyle duygularına doğru göğüs çekimi ile, uzun bir çekimle yahut karakter perspektifi açısına uyumlu anlatım sisteminin temeli olan oyuncular ve algıladıkları durum ve olaylar arası sahne parçaları sayesinde tanık olunmaktadır. Böyle sahneler yalnız görülen oyuncuların hislerine yer vermekle kalmamakta aynı zamanda izleyenin oyuncu ile ortak hislerini ortaya çıkarabilmektedir.

Filmler aynı zamanda öğrencilerin ortaya konulan problemlere karşı farklı bakış açıları geliştirmelerine, çok boyutlu düşünebilmelerine ve etkili öğrenmeyi sağlayacak çok geniş ilişkiler ve manalar ağı içinde konuyu öğrenebilmelerine imkân tanımaktadır (Efe, 2014). Nitekim sosyal bilgiler dersinde çizgi film kullanımının geleneksel yöntemlere göre akademik başarıya daha fazla katkıda bulunduğu ortaya konulmuştur (Teymuroğlu ve Oruç, 2016). Ayrıca sosyal bilgiler dersinde belgesel-film kullanımının akademik başarı ve bilinçli farkındalık düzeyine olumlu etkide bulunduğu tespit edilmiştir (Bektaş Öztaşkın, 2013). Bu nedenle filmler sosyal bilgiler dersinde etkili ve kalıcı bir öğrenmenin aracı olarak düşünülebilir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırma sosyal bilgiler dersinin empati gelişimine yönelik potansiyelinden hareketle ve filmlerin (sağladığı diğer kazanımların yanı sıra) bu becerinin gelişimine katkı sağlayabileceği düşüncesi temel alınarak oluşturulmuştur. İlgili literatür ve öğretim programları empati becerisinin geliştirilmesine yönelik olarak geleneksel yöntemlerin dışında çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılmasını önermekle birlikte sosyal bilgiler literatürü incelendiğinde film kesitlerinin kullanımı yoluyla öğrencilerin empati becerilerinin geliştirilmesine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışma öğrencilerin empati becerisinin gelişimine doğrudan katkı sağlamayı amaçlamakta ve sosyal bilgiler dersi özelinde empati becerisinin geliştirilmesinde film kesitlerinden nasıl yararlanılabileceğine dair çıkarımları ve uygulama önerilerini içermektedir. Araştırmanın bu açılardan özgünlük taşıdığı düşünülmektedir.

Araştırmanın problem ve alt problemleri

Film kesitlerinin kullanılması ile sosyal bilgiler dersinin temel becerilerinden olan empati becerisinin geliştirilmesine katkı sağlanması amacıyla gerçekleştirilen araştırmanın araştırma sorusu “Sosyal bilgiler dersinde empati becerisinin film kesitleriyle oluşturulmuş öğretim etkinlikleriyle geliştirilmesi mümkün müdür?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın alt problemleri ise şöyledir:

- 1.) Sosyal bilgiler dersinde film kesitleriyle oluşturulmuş öğretim etkinliklerinin öğrencilerin empati becerilerinin gelişimine etkisi nasıldır?
- 2.) Öğrencilerin film kesitleriyle oluşturulmuş öğretim etkinliklerine yönelik görüşleri nelerdir?

Metodoloji

Araştırma için Dokuz Eylül Üniversitesi’nden (2021 tarihli, 120 187 karar sayılı) etik kurul onayı alınmıştır.

Araştırmanın deseni

Araştırmanın deseni eylem araştırması olarak belirlenmiştir. Eylem araştırması araştırmacıyla uygulayıcı arasındaki mesafeyi kısaltan ve öğretmenlerin eğitimle ilgili yenilik sürecine aktif katılımlarını sağlayan yanlarıyla, son yıllarda giderek daha çok ilgi gören bir bilimsel araştırma yöntemidir. Yaygın kullanılan tanımlardan birinde eylem araştırması eğitim kurumunda, uygulamanın içinde olan uygulayanın, öğretmenin veya rehber uzmanın doğrudan kendisi veya bir araştırmacı beraberliğinde gerçekleştirdiği ve uygulama sürecine dair sorunları saptamaya ya da varlığı saptanmış bir sorunu anlayarak çözmeye yönelik olarak sistematik yolla veriyi toplamayı ve analizini gerektiren bir araştırma yöntemi şeklinde açıklanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 295). Mertler (2009)’e göre ise eylem araştırması öğretmenlere kendi sınıflarında çalışma imkânı sunarak öğretim yöntemi, öğrenci ve kendi değerlendirme sistemlerini daha iyi anlayıp nitelik ve etkililiklerini geliştirmelerini sağlamaktadır (Akt. Özpınar ve Aydoğan Yenmez, 2019).

Eylem araştırması yapısı gereği uygulayıcı, araştırmacı veya öğretmene yansıtıcı düşünme, işbirlikçi güç ve anlamlı öğretim ortamı yaratma imkânı sağlamaktadır. Öğretmen mesleki olarak gelişmekte, geleneksel eğitim-öğretim uygulamalarının aksine süreçte durağanlık değil her yeni uygulamada sürengelik ve ilerleme görülmektedir. Bu nedenle öğrenme ortamında öğrencilerin empati becerilerinin geliştirilmesi yoluyla ilerleme sağlamayı amaçlayan bu araştırma eylem araştırması deseninde tasarlanmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında İzmir Bergama Yukarıbey Ortaokulu’nun 7. sınıf A şubesinde öğrenim gören 22 öğrenci

oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminin seçiminde başlangıçta kolay ulaşılabilir durum örnekleme (uygun örnekleme) yoluna gidilmiştir. Bu tür örneklemede araştırmacı yakın çevresinden erişilmesi daha kolay olan bir durumu seçer. Zaman, para, mekân gibi koşullar gözetilerek bunların elverişliliğine uygun örneklem seçilir. Bu durumda araştırmacı kolay yoldan erişebileceği ve çeşitli açılardan maliyeti düşük bir durumu örneklem olarak seçmiş olur (Altunışık vd., 2007).

Mevcut araştırma uygulamada var olan bir eksikliğin giderilmesini ya da mevcut durumun iyileştirilmesini amaçlayan eylem araştırması deseninde tasarlanmıştır. Dolayısıyla çalışmanın amacına ulaşması için belirlenen grubunun empatik becerilerinin yetersiz ya da geliştirilmeye açık olması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında ise çalışma grubunun belirlenmesinde -yanıt aranan sorulara doğrudan ışık tutacak durumlara odaklanılan- amaçlı örnekleme yönteminin (Patton, 2014) kullanıldığı söylenebilir. Bu bağlamda başlangıçta kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla ulaşılan çalışma grubunun değerlendirilmesi sağlanmıştır. Araştırmacı çalışma grubunun bulunduğu okulun öğretmen ve yöneticileri ile görüşmelerde ve gözlemlerde bulunmuş, çalışma grubunun olumsuz davranış örnekleri ve iletişim bozuklukları gösterdiğinden ve empatik becerilerinin geliştirilmeye açık olduğundan emin olunmuştur. Böylece uygulama gerçekleştirilecek katılımcılar açısından iyileştirilmesi gereken bir sürecin varlığı tespit edilmiş ve yanıt aranan araştırma problemi ile bağdaşan bir katılımcı grubu belirlenmiştir.

Verilerin toplanması

Araştırmada nicel verilerin toplanmasında ölçek kullanılmış, nitel verilerin elde edilmesinde ise empati günlükleri ve görüş formu uygulanmış, gözlemler gerçekleştirilmiştir.

KA-Sİ empatik eğilim ölçeği (EEÖ) ergen formu

Araştırmada film kesitleri kullanımıyla işlenen sosyal bilgiler derslerinin empati becerisinin gelişimine etkisini ortaya koymak amacıyla KA-Sİ EEÖ Ergen Formu (Kaya ve Siyez, 2010), ilk test ve son test olarak kullanılmıştır. Ölçeğin cevaplama biçimi ‘‘(1) Bana hiç uygun değil, (2) Bana biraz uygun, (3) Bana oldukça uygun ve (4) Bana tamamen uygun’’ biçiminde, dört derecelik yapıda düzenlenmiştir. Ölçeğin başlangıçta 32 maddeden oluşan deneme formunun uygulaması yapılarak analiz edilmiştir. Analizler sonucunda bazı maddeler elenmiş, sonuçta KA-Sİ EEÖ Ergen Formu 7’si bilişsel, 10’u duygusal empatiyi ölçmek üzere 17 maddeden oluşmuştur. Yapılan ölçümlerde ölçeğin bütünü için Cronbach Alfa katsayısı (bilişsel empati için .82, duygusal empati için .82 olmak üzere) .87 olarak bulunmuştur. Bu veriler doğrultusunda KASİ EEÖ Ergen Formu geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak tanımlanmıştır.

Empati günlüğü

Eylem araştırmalarında veri toplama aracı olarak kullanılacak öğrenci yazıları, ödevleri ve günlükler öğrencilerin duyguları, yorumları, tepkileri, algıları ve açıklamalarına ulaşmada yararlı araçlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada sosyal bilgiler derslerinde film kesitleriyle oluşturulmuş etkinlikler

gerçekleştirilmiş, ardından her etkinlik için hazırlanan empati günlükleri öğrencilere uygulanmıştır. Empati günlükleri öğrencilerin cevaplayacakları, film kesitinde geçen olaya/duruma bağlı empati sorularını içermektedir. Sorular oluşturulup günlükler bir form halini aldıktan sonra günlüklerin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için 3 alan uzmanına danışılmıştır. Uzman dönütleri doğrultusunda soru sayı ve yapılarında değişime gidilmiş, taraflı, çoklu cevaba ya da anlam karmaşasına neden olabilecek sorular günlüklerden çıkarılmıştır. Böylelikle empati günlükleri uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Empati günlükleri öğrencilerin empati becerilerinin süreç içinde gösterdiği değişimi ortaya koymak için değerlendirilmiştir.

Gözlem

Süreçte araştırmacı hem uygulayıcı hem de gözlemci konumundadır. Araştırmacının gözlemci olduğu durumlar araştırmacı rolü açısından düşünüldüğünde katılımsız gözlem biçiminde gerçekleşmiştir. Katılımsız gözlem araştırmacı gözlemci rolü üstlendiğinde, kendi kimliğinin, araştırmanın konusunun ve hatta süresinin açık şekilde belirgin olduğu bir gözlem türünü yansıtmaktadır. Bu tür bir gözlemden araştırmacı olayın katılımcıları içinde yer almaz. Olayı dışardan gözlemleyerek verilerini kaydeder (Çepni, 2012). Gözlemin yapılandırılma durumu açısından düşünüldüğünde ise yapılandırılmamış gözlem olduğu söylenebilir (Büyüköztürk vd., 2008). Zira süreçte araştırmacı tarafından daha önce geliştirilmiş herhangi bir form kullanılmamış, doğal gözlem yapılarak sürece dair notlar alınmış bu yolla elde edilen veriler diğer veri kaynaklarından elde edilen verileri desteklemek için kullanılmıştır.

Görüş formu

Araştırmanın bir diğer veri toplama aracı film kesitleriyle oluşturulmuş etkinliklerin kullanıldığı dersler ile kullanılmadığı dersler arasındaki farklılıkları öğrenci görüşleriyle belirlemek ve yapılan etkinlikleri onların gözünden değerlendirmek için hazırlanan görüş formudur. Bu tür formlar özel durum çalışmaları için yapılandırılan araçlardır. Basit yolla, gerçeğe dayanan bilgi toplamak için kullanılabilirler (Gillham, 2000).

Araştırmada öncelikle görüş formunun soru havuzu oluşturulmuştur. Form öğrencilerin yapılan uygulamanın kendilerine sağladığı katkılara, daha önceki ders işleme biçimlerine göre farklılıklarına, olumsuz değerlendirdikleri bir boyutun olup olmadığına, bu tür etkinliklerin tekrar kullanımını isteyip istemediklerine yönelik soruların yanı sıra (daha sonra yapılandırılacak çalışmalara dair fikir elde edebilmek açısından) etkinliklerde kullanılan filmlere dair görüş ve önerilerini almaya yönelik soruları içermektedir. Görüş formunun geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması için 3 farklı alan uzmanına danışılmış, gelen dönütler doğrultusunda form yeniden düzenlenmiştir. Form 7 açık uçlu sorudan oluşmaktadır ve tüm uygulamaların bitiminde öğrenci görüşlerini almak amacıyla uygulanmıştır.

Uygulama süreci

Araştırmada ilk olarak gerekli kuramsal araştırma ve incelemelerin ardından uygulanacak etkinlikler tasarlanmıştır. Bu süreçte 8 aylık bir sürede 314 adet film izlenerek empatik sahnelerin nitelikleri incelenmiştir. Bu film kesitlerinin belirlenmesinde ilk olarak uygulama yapılması planlanan sosyal bilgiler dersi kazanımları temel alınmış, her bir etkinliğin belirlenen kazanımlara ulaşılmasına ve aynı zamanda da empati becerisinin geliştirilmesine hizmet edecek türde ve içerikte olmasına özen gösterilmiştir. İnceleme süreci bitiminde 10 adet filmin içinde bulunan empatik sahneler kesit olarak alınmıştır. (Film kesitlerinin oluşturulmasında OpenShot Video Editor programı kullanılmıştır). Ardından film kesitlerinin kullanılacağı etkinlik tasarımları planlanmış, ölçme araçları hazır hale getirilmiştir.

İlk olarak öğrencilere “KA-Sİ Empati Eğilim Ölçeği Ergen Formu” ön test olarak uygulanmıştır. Ardından belirlenen kazanımlara yönelik konu içeriği aktarımı yapılmıştır. Daha sonra empati becerisine yönelik olarak film kesitleriyle oluşturulmuş etkinliklerin uygulanması sürecine geçilmiştir. Bu aşamada önce filmleri konu olarak açıklayan metin okutulmuştur. Ardından film kesitlerinin izlenmesine geçilmiştir. Kesitler izlendiği sırada kritik sahnelerde durulmuş ve empatik yorumlar yapılmıştır. Bu aşama katılımcılar ve araştırmacı arasında soru-cevap ve tartışma şeklinde gerçekleştirilmiştir. Film Kesiti izlendikten ve tartışıldıktan sonra Empati Günlüğüm adlı formlar öğrencilere dağıtılmış ve film kesitleriyle ilişkilendirilmiş soruların bireysel olarak cevaplanması istenmiştir. Süreçte dikkati çeken hususlar araştırmacı tarafından gözlemlenerek kaydedilmiş, ilerleyen etkinlik uygulamalarında bu doğrultuda düzenlemeler yapılmıştır. Film kesitleriyle oluşturulmuş etkinliklerin tamamı bittikten sonra “KA-Sİ Empati Eğilim Ölçeği Ergen Formu” son test olarak tekrar uygulanmıştır. Ayrıca sürecin öğrencilere katkı sağlayıp sağlamadığını ve bu tür etkinliklerden oluşan ders tasarımlarını nasıl algıladıklarını ortaya çıkarmak için Görüş Formu uygulanmıştır. Ardından bahsedilen nitel ve nicel veri kaynakları aracılığıyla toplanan veriler analiz edilerek bulgu ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Verilerin analizi

Araştırmada ölçek ile toplanan nicel veriler bilgisayar ortamında SPSS 28 programında analiz edilmiştir. İstatistiksel analiz yöntemlerinden biri olan bağımlı gruplar t testi ilişkili iki değişkenin ortalamaları arası farkın araştırıldığı (Marshall, t.b.) durumlarda kullanılır. Bu doğrultuda katılımcıların empati becerilerinde uygulamalar öncesinden sonrasına nasıl bir değişimin yaşandığını ortaya koymak için bağımlı gruplar t-testi yapılmıştır. Bu yolla ulaşılan veriler tablo şeklinde sunularak yorumlanmıştır.

Araştırmada empati günlüklerinin analizi aşamasında betimsel analiz yöntemi işe koşulmuştur. Araştırma verilerinin probleme yanıt verecek biçimde düzenlenmesi için kategoriler oluşturulmuş, veriler buna göre betimlenmiştir. Araştırmada empati günlüklerinden elde edilen verilerin analizi için literatürün (Dökmen, 2004; Elikesik, 2013; Kabapınar, 2002; Timuçin, 2004; Türkgeldi, 2019) incelenmesi

yoluyla empati, sempati, fanatiklik/taftarlık, öneride bulunma, örnek verme, cezalandırıcı tavır, intikamcı tavır, suçlama, olası kurgulama şeklinde 9 kategori oluşturulmuştur. Öğrencilerin empati günlüklerindeki sorulara verdikleri yanıtlar incelenerek bu kategorilere göre kodlanmıştır. Böylece ilk etkinlikten son etkinliğe kadar günlüklere verilen yanıtlardaki değişim ortaya konmuştur. Veriler tablo haline getirilerek sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Öğrencilerin film kesitleriyle oluşturulmuş öğretim etkinliklerinin işlerliğine yönelik görüşlerini almak amacıyla uygulanan görüş formları aracılığıyla ulaşılan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu aşamada öncelikle görüş formları incelenerek kategoriler oluşturulmuş daha sonra yanıtlar bu kategorilere göre kodlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Analiz sonuçları bulgular bölümünde tablolar halinde verilmiştir.

Uygulama sürecinde araştırmacı tarafından gerçekleştirilen gözlemler sırasında alınan notlar süreç boyunca analiz edilmiş, ilerleyen etkinliklerde bu doğrultuda düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca gözlem yoluyla elde edilen veriler diğer veri toplama araçlarından elde edilen verileri desteklemek üzere kullanılmıştır.

Bulgular

1. Alt probleme yönelik bulgular

KA-Sİ EEÖ ergen formu aracılığıyla elde edilen bulgular

Araştırmada gerçekleştirilen uygulamaların öğrencilerin empati becerilerine etkisinin ortaya konulması için KA-Sİ EEÖ ilk test ve son test olarak uygulanmıştır. Ölçeğin uygulanması ile elde edilen veriler bağımlı gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Bağımlı gruplar t-testi sonuçları

Kategori		Ñ	Ā	S	sd	t	p
Duygusal Empati	İlk test	22	30,36	6,15	4	30,57	,02
	Son test	22	31,81	4,88			
Bilişsel Empati	İlk test	22	20,45	4,35	4	27,98	,00
	Son test	22	21,72	3,64			

*p<,05

Tabloya göre öğrencilerin empati becerileri hem duygusal ($t_{(4)}=30,57$ $p<,05$) hem de bilişsel ($t_{(3)}=27,98$ $p<,05$) empati boyutlarında anlamlı bir artış göstermiştir. Katılımcıların duygusal empati ilk test puanı $\bar{X} =30,36$ şeklinde değer alırken son test puanı $\bar{X} =31,81$ değerini alarak yükselmiştir. Bilişsel empati puanı ise ilk testte $\bar{X} =20,45$ iken son testte $\bar{X} =21,72$ değerini alarak artış göstermiştir. KA-Sİ EEÖ Ergen Formu aracılığıyla elde edilen bu sonuçlar sosyal bilgiler dersinde film kesitleri kullanımıyla gerçekleştirilen etkinliklerin empati becerisinin gelişimine olumlu katkısını göstermiştir.

Empati günlüklerinden elde edilen bulgular

Bu bölümde etkinlikler esnasında kullanılan empati günlüklerinden elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan bulgular sunulmuştur. Betimsel analize esas olan kategoriler ve ilk etkinlikten son etkinliğe kadar bu kategorilere dâhil olan yanıtlardaki sayısal değişim Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların empati ve ilişkili becerilerinin etkinlikler süresince değişimi

Kategoriler	Empati f	Sempati f	Öneride Bulunma f	Örnek Verme f	Olası Kurgulama f	Cezalandırıcı Tavrı f	İntikamcı Tavrı f	Suçlama f	Taraftar Olma f
Etkinlik 1	32	3	13	4	2	9	1	1	1
Etkinlik 2	46	3	2	6	4	-	-	-	3
Etkinlik 3	49	6	5	4	14	2	3	-	4
Etkinlik 4	35	10	13	7	10	21	2	-	2
Etkinlik 5	49	5	1	-	19	1	2	-	2
Etkinlik 6	48	5	12	1	5	2	1	2	-
Etkinlik 7	60	6	6	1	9	-	-	-	-
Etkinlik 8	53	2	5	3	8	2	-	1	-
Etkinlik 9	37	2	4	-	-	2	-	-	-
Etkinlik10	59	2	3	-	9	-	-	-	1

*Bazı katılımcılar aynı anda birden fazla kategoriye dâhil olan yanıtlar vermiştir.

Tabloya göre ilk etkinlikten son etkinliğe doğru empatik yanıtların sayılarında genellikle artış yaşandığı görülmektedir. Empatik yanıtlardaki artış miktarına bakıldığında film kesitleriyle oluşturulmuş etkinliklerin empati becerisinin gelişimine önemli bir etki yaptığı söylenebilir. Empati becerisinin 4. ve 9. etkinlikte düşüş göstermesinin ise bu etkinliklerde kullanılan film kesitlerinin öğrenci açısından ilginç bulunup bulunmamasıyla ve filmlerin empatik etki bırakma düzeyindeki farklılıkla ilgili bir durum olduğu düşünülmektedir. Öneride bulunma, örnek verme, olası kurgulama kategorileri olumlu iletişimi destekleyen unsurlardır. Bu bağlamdaki yanıtların süreç esnasında kimi zaman önemli oranda artmasına rağmen dengeli bir dağılım göstermediği anlaşılmaktadır. Bu durumun öğrencilerin izlediği empatik sahnelerin içerdiği konularla ilgili olabileceği düşünülmektedir. Zira bu konulardan okul arkadaşlığı ile ilgili olan bir sahnede öneride bulunma, örnek verme, olası kurgulama yanıtları artış gösterirken, gelecekteki robot sanatçılarla ilgili olan sahnede aynı yanıtlarda azalma gözlenmiştir. Bunun sebebi öğrencilerin geçirdikleri benzer yaşantıların empati kurma ve empati kurmaya yardımcı kategorik davranışların gözlenmesindeki kolaylaştırıcı etkisi olabilir. Sempati,

cezalandırıcı tavır, intikamcı tavır, suçlama, taraftar olma ise olumsuz yaklaşım örnekleri olarak değerlendirilen kategorilerdir. Bu bağlamda suçlama kategorisindeki yanıtlar başlangıçtan itibaren düşük düzeyde iken sempati, cezalandırıcı tavır, intikamcı tavır ve taraftar olma kategorilerindeki yanıtların son haftalara doğru önemli oranda azaldığı ya da ortadan kalktığı görülmektedir. Bu durum gerçekleştirilen etkinliklerin empati becerisinin gelişimine olumlu etkisini göstermektedir.

Gözlem yoluyla elde edilen bulgular

Araştırmada araştırmacının süreç içinde yaptığı gözlemler de bir diğer veri kaynağı olarak incelenmiştir. Bu bağlamda sürecin başlangıcında söz kesme, birbirini dinlememe ve yapılan açıklamalara ilgi duymama gibi eğilimler varken bu olumsuz davranışların uygulama sürecinin sonuna doğru azaldığı görülmüştür. Ayrıca etkinlikler ilerledikçe ben dili içeren olumlu iletişim yapısının arttığı, empatik sahnelere yönelik tartışmalara öğrenci katılımı ile derse yönelik ilgide ve öğrencilerin birbirlerini dinleme düzeylerinde, kendini açma davranışlarında artış olduğu, empati gerektiren sorunların çözümünde sorumluluk alma eğilimlerinin arttığı görülmüştür.

2. Alt probleme yönelik bulgular

Uygulama süreçlerinin bitiminde katılımcı öğrencilerin etkinliklere dair görüşlerini almak amacıyla görüş formları uygulanmıştır. Öğrencilere ilk olarak sosyal bilgiler dersinde film kesitleri kullanılarak işlenen derslerin kendilerine ne tür katkılar sağladığı sorulmuştur. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Derslerin sağladığı katkılar konusundaki görüşler

Kategoriler	f
Empati kurmayı öğrenmek	18
Dersi anlamak	4
İletişim kurmak	4
Düşüncelerini açıklayabilmek	1
Bakış açısı gelişimi	1
Cesaretlenmek	1
Eğlenmek	1

*Katılımcıların yanıtları aynı anda birden fazla kategoriye dahil olabilmektedir.

Öğrencilerin film kesitleri kullanılarak işlenen sosyal bilgiler derslerinin kendilerine sağladığı katkılara dair verdikleri yanıtlar incelendiğinde en sık değinilen konunun empati kurmayı öğrenmek (f=18) olduğu görülmüştür. Ayrıca dersi anlamak (F=4), iletişim kurmak (f=4) gibi katkılardan da söz edilmiştir. Bununla birlikte 1'er katılımcının etkinliklerin kendilerine katkıları konusunda eğlenmek, bakış açısı gelişimi, cesaretlenmek ve düşüncüyü açıklayabilmek

şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür. Bu doğrultuda film kesitleri kullanılarak işlenen sosyal bilgiler derslerinin öğrencilere olumlu katkılarının kendileri tarafından da fark edildiği anlaşılmaktadır.

Görüş formu ile öğrencilerden film kesitleri ile işlenen derslerin diğer derslere göre farklarına yönelik görüşleri de alınmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4' te sunulmuştur.

Tablo 4. Derslerin daha önceki derslere göre farkı konusundaki görüşler

Kategoriler	f
Daha eğlenceli	16
Empati kurmak	3
Film izlemek	3
Düşünmek	1
Hisleri tanımak	1
Yorum yapmak	1
Daha enerjik	1
Daha akılda kalıcı	1
Fark yok	1

*Katılımcıların yanıtları aynı anda birden fazla kategoriye dâhil olabilmektedir.

Öğrenciler film kesitleriyle işlenen derslerin diğer derslere göre farklılıklarına dair görüşlerinde bu derslerin sıklıkla daha eğlenceli (f=16) olması konusuna değindikleri görülmüştür. Ayrıca bu derslerin daha enerjik (f=1), daha akılda kalıcı (f=1) olduğu belirtilirken; empati kurmak (f=3), film izlemek (f=3), hisleri tanımak (f=1), düşünmek (f=1), yorum yapmak (f=1) gibi açılardan diğer derslerden farklılıkları olduğunu belirtmişlerdir. Yalnızca 1 öğrenci bu derslerin diğer derslerden farkı olmadığına dair yanıt vermiştir. Yanıtlar film kesitleriyle desteklenen sosyal bilgiler derslerinin kullanılan kaynaklar ve beceri gelişimi açısından diğer derslere göre farklılık yarattığını göstermektedir. Derslerin çok sayıdaki öğrenci tarafından daha eğlenceli bulunması ise bu tür çalışmaların empati becerisinin yanı sıra derse yönelik tutum ve motivasyonun gelişimi açısından önemli bir potansiyel taşıdığını göstermektedir.

Film kesitleri ile işlenen derslerden sonra öğrencilerden bu derslerin olumsuz yönlerinin olup olmadığına dair görüşleri alınmıştır. Bu konuda elde edilen bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Derslerin olumsuz yönleri konusundaki görüşler

Kategoriler	f
Olumsuz yönü yok	18
Film kesitlerinin kısa olması	2
Yorumlama güçlüğü	1
Soruların benzerliği	1
Bir süre sonra sıkıcı olması	1
Yazı yazmak	1

*Katılımcıların yanıtları aynı anda birden fazla kategoriye dahil olabilmektedir.

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğrenciler çoğunlukla (f=18) bu derslerin herhangi bir olumsuz yönünün bulunmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum yapılan etkinliklerin öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından olumlu algılandığını bir kez daha göstermektedir. Bununla birlikte olumsuz yönde değerlendirme yapılan boyutların film kesitlerinin kısa olmasına (f=2), yorumlamada yaşanan güçlüğe (f=1), empati günlüklerinde yer alan soruların benzerliğine (f=1), etkinliklerin bir süre sonra sıkıcı gelmesine (f=1), yazı yazmaya (f=1) bağlı olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda benzeri etkinliklerde daha uzun süreli film kesitleri kullanılmasının yararlı olabileceği söylenebilir. Zira görsel içeriğin öğrenci ilgisini çekmede etkili bir boyut olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca empati becerisine dair gelişimi izlemede empati günlüklerinin yanı sıra çizim, işbirlikli etkinlikler vb. farklı yollarla veri toplanmasının etkinliklerin daha fazla öğrenci tarafından ve daha uzun süre ilgiyle takip edilmesinde yararlı olabileceğini düşünülmektedir.

Film kesitleri ile işlenen derslerle ilgili olarak öğrencilerden bu derslerin diğer insanlarla empati kurmaları konusundaki etkilerine dair görüş alınmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgular tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Derslerin insanlarla empati kurma konusundaki etkilerine dair görüşler

Kategoriler	f
Daha kolay empati kurma	14
İnsanları daha iyi anlama	11
Akran davranışlarındaki düzelme	1
Bakış açısında genişleme	1

*Katılımcıların yanıtları aynı anda birden fazla kategoriye dâhil olabilmektedir.

Birçok öğrenci film kesitleriyle işlenen sosyal bilgiler derslerinin diğer insanlarla empati kurma konusunda kendilerine empati kurma kolaylığı (f=14) ve insanları daha iyi anlama (f=11) bağlamında etki ettiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bazı öğrenciler bu derslerin akran davranışlarında düzelmeye (f=1) ve bakış açılarındaki genişlemeye (f=1) katkı sağladığına değinmişlerdir. Bu durum etkinliklerin öğrenciler tarafından empati becerisinin gelişimi açısından yararlı

bulduğunu göstermektedir. Bulgular aynı zamanda öğrencilerin empati becerisi bağlamındaki davranış ve düşünce biçimine dair farkındalıklarının arttığını göstermektedir.

Film kesitleri ile işlenen derslerden sonra öğrencilerden onları en çok etkileyen filmlerin hangileri olduğuna dair görüş alınmıştır. Bu konuda elde edilen bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. En çok etkilenilen filmlere dair görüşler

Kategoriler	f
Lorax	7
Zima Mavisi	5
Bay İlgisiz	5
Yeti Efsanesi	5
Animatrix	5
Dedemin İnsanları	4
Charlie'nin Çikolata Fabrikası	3
Saftirik Greg'in Günlüğü	3
Yeşil Rehber	2
Büyük Budapeşte Oteli	1

*Katılımcıların yanıtları aynı anda birden fazla kategoriye dahil olabilmektedir.

Öğrenciler etkinlikler sırasında kullanılan filmlerden sizi en çok etkileyen hangisidir sorusunda en sık Lorax (f=7) yanıtını vermişlerdir. Ayrıca Zima Mavisi (f=5), Bay İlgisiz (f=5), Yeti Efsanesi (f=5), Animatrix (f=5) filmlerinin etkileyici olduğuna dair görüş belirten öğrenciler de sayıca dikkate değerdir. Öğrenciler bu film kesitleriyle ilgili olarak belirttikleri filmlerin duyguları ortaya çıkarması, daha iyi iletişim kurmayı sağlaması, dersi keyifli hale getirmesi, sınıfta sessizlik sağlaması, kendi yaşamlarından izler taşıması gibi unsurlara vurgu yapmaktadırlar. Buna karşın Yeşil Rehber (f=2) ve Büyük Budapeşte Oteli (f=1) etkinliklerde kullanılan filmler arasında öğrenciler tarafından en az etkileyici bulunan filmlerdir.

Film kesitleri ile işlenen derslerden sonra öğrencilerden bu tür etkinliklerde görmek isteyecekleri başka filmler olup olmadığı ve nedenleri hakkındaki görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda sadece 5 öğrenci yanıt vermiş, 17 öğrenci ise herhangi bir öneride bulunmamıştır. Yanıt veren öğrenciler tarafından Steve Cuts’ın animasyon filmleri, Maona, Coco, The Man, 7. Koğuştaki Mucize filmleri öneri olarak sunulmuştur. Katılımcılar film önerilerinin gerekçesi olarak; filmde empatik sahne bulunması, filmin etkileyici ve anlamlı olması gibi unsurlara vurgu yapmışlardır.

Film kesitleri ile işlenen derslerden sonra öğrencilerden daha sonraki derslerde de film kesitlerinin kullanılıp kullanılmasına dair görüşleri alınmıştır. Etkinliklere katılan 22 öğrencinin tümü sonraki derslerde de film kesitlerinin kullanılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar olumlu görüşlerini film kesitlerinin dersi eğlenceli hale getirmesi, konunun akılda kalıcılığını sağlaması, hayat dersi

vermesi, dersi keyifli ve anlaşılır hale getirmesi ve konu alanının daha iyi kavranması gibi getirilerine dayandırmışlardır.

Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilen film kesitleriyle oluşturulmuş empati becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalardan elde edilen nitel ve nicel verilerin değerlendirilmesiyle ulaşılan sonuçlara ve tartışmalara yer verilmiştir.

Araştırmanın sosyal bilgiler dersinde film kesitleriyle oluşturulmuş öğretim etkinliklerinin öğrencilerin empati becerilerinin gelişimine etkisinin araştırıldığı ilk alt problemde KA-Sİ Empatik Eğilim Ölçeği, empati günlükleri ve gözlem yoluyla elde edilen veriler incelenmiştir. Bu bağlamda uygulamalar öncesinde ilk, sonrasında ise son test olarak uygulanan KA-Sİ Empatik Eğilim Ölçeğinden elde edilen veriler analiz edildiğinde ilk testten son teste hem duygusal hem de bilişsel empati boyutlarında artış olduğu görülmüştür. Bu sonuç sosyal bilgiler dersinde film kesitleri kullanımıyla gerçekleştirilen etkinliklerin empati becerisinin gelişimine olumlu katkısı olduğunu göstermektedir. Araştırmada empati günlükleri aracılığıyla elde edilen verilerin analizi sonucunda ise süreç içinde empatik yanıtların oranlarında genel olarak artış yaşandığı görülmüştür. Empati becerisindeki bu artış, ölçek aracılığıyla elde edilen sonuçları desteklemekte ve etkinliklerin empati becerisinin gelişimine katkı sağladığını göstermektedir.

Literatür incelendiğinde sosyal bilgiler eğitiminde film kesitlerinin kullanımının empati becerisine etkisini araştıran herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak ders kapsamında farklı yöntem, teknik ve araçların kullanımının empati becerilerinin gelişimine etkisini araştıran çalışmalar bulunmaktadır. Kabapınar (2004) tarafından gerçekleştirilen çalışmada hayat bilgisi dersinde resim çizme aracılığıyla empati becerisinin geliştirilmesini amaçlayan etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin hem resim çizme, hem de görüşme sürecinde farklı düzeylerde empati kurabildikleri belirlenmiştir. Yılmaz (2016) ise yapmış olduğu çalışmada sosyal bilgiler derslerinde uygulanan empati etkinlikleri yoluyla, ortaokul seviyesindeki öğrencilerin empati kurma sürecinde ne düzeyde başarı gösterdiklerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Sonuçta öğrencilerin büyük bir bölümünün empati kurulacak role girebildiklerini ve nitelikli ürünler ortaya koyduklarını belirtmiştir. Coşkun Keskin (2007) ise yapmış olduğu çalışmada sosyal bilgiler derslerinde empati ağırlıklı etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin ahlaki, sosyal, bilişsel ve duyuşsal becerilerini incelemiştir. Sonuçta katılımcıların empatik öğrenme süreçleri ile bahsi geçen diğer gelişim alanları ilişkisinin olumlu olduğu tespit edilmiştir. Konuk ve Yıldırım (2018) ise gerçekleştirdikleri çalışmada empati becerisine dayalı etkinliklerin sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin çevre bilincine etkisini araştırmış ve bu anlamda olumlu sonuçlar elde etmişlerdir. Karaçalı Taze ve Dilek (2018) ise sosyal bilgiler dersi kapsamında kadın hakları geçmişine odaklanan bir ders tasarımı ve tarihsel empati çalışması yoluyla gerçekleştirdikleri çalışmada öğrencilerin tarihsel empati becerisini

deneyimleyerek ve bu materyalin içerdiği tarihsel malzemeyi yorumlayarak kadın hakları geçmişine yönelik farkındalık geliştirebildiklerini belirlemiştir. Literatürde sosyal bilgiler dersinde film izlemenin öğrencilerin (empati dışındaki) bazı becerilerinin gelişimine etkisini belirlemeyi amaçlayan çalışmalar bulunmaktadır. Efe (2014) çalışmada kullanılan filmlerle öğrenme uygulamalarının, altıncı sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Deneysel nitelikli bu çalışmanın sonucunda filmlerle öğrenme etkinliklerinin başarı puanlarında anlamlı bir farklılık yarattığı belirlenmiştir. Teymuroğlu ve Oruç (2016) ise yapmış oldukları çalışmada 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde çizgi film kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ne tür bir etkide bulunduğunu araştırmışlardır. Araştırma sonucunda çizgi filmlerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımının öğrencilerin başarılarını artırmaya olumlu yönde etki ettiği tespit edilmiştir. Bektaş Öztaşkın (2013) ise yapmış olduğu çalışmada belgesel film kullanımının öğrencilerin sosyal bilgiler dersi bağlamındaki akademik başarılarını ve bilinçli farkındalık düzeylerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Literatürde ayrıca film izlemenin farklı nitelikteki katılımcıların empati becerisine olumlu etkisini ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır. Sarı (2014) yapmış olduğu araştırmada asperger sendromlu bir bireyin empati becerisi gelişimine film izlemenin etkisini gözlemlemiştir. Araştırma sonucunda film izlemenin empati becerisinin kalıcı gelişim düzeyini anlamlı düzeyde etkilediğini ortaya koymuştur. Türkgeldi (2019) ise yapmış olduğu araştırmada belirlediği film üzerinde izleyicinin empatik sahnelerde karakter ile bütünleşme yaşayıp empati kurduğunu aynı zamanda empati ve sempati gibi aynı renk skalası üzerinde bulunan kavramların içkinliğini ortaya koymuştur.

Araştırmanın ikinci alt probleminde öğrencilerin empati becerisinin gelişimine yönelik film kesitleriyle oluşturulmuş etkinliklere yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda katılımcıların görüşleri film kesitlerinin dersi eğlenceli hale getirmesi, konunun akılda kalıcılığını sağlaması, hayat dersi vermesi, dersi keyifli ve anlaşılır hale getirmesi ve konu alanının daha iyi kavranması gibi kazanımlarına dikkat çekmiş, daha sonraki derslerde de kullanılmasını istedikleri belirlenmiştir. Teymuroğlu ve Oruç (2016)'un çizgi filmlerin ilköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelemeyi amaçladıkları araştırmada katılımcılar çizgi film kullanılarak işlenen derslerin çizgi film kullanılmayan diğer derslere göre daha zevkli geçtiğini ve konuların daha kolay öğrenildiğini belirtmişlerdir. Efe (2014) ise filmlerle öğrenme etkinlikleri kullanarak yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin işlenen dersi daha sürükleyici bulduğunu ve diğer derslerinde bu şekilde işlenmesi gerektiğini belirttiklerini ifade etmiştir. Bektaş Öztaşkın (2013) ise sosyal bilgiler dersinde belgesel kullanımının akademik başarıya etkisini araştırdığı çalışmasında öğrencilerden bu bağlamda derslere katılmanın daha kolay olduğu ve akıcı olduğunu yönünde görüş elde ettiğini ifade etmiştir.

Öneriler

Araştırmanın sonucunda film kesitleriyle gerçekleştirilen uygulamaların öğrencilerin empati becerilerinin gelişimine olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgiler derslerinde film ve film kesitlerinin kullanımının uygulamada yaygınlaştırılmasına yönelik kaynak kitap, araç ve gereçlerin sağlanması, öğretmenlerin bu konuda eğitimi ve teşvik edilmesi gibi konularda yönetsel düzenlemelerin yapılmasının yararlı olacağı söylenebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Gelecek Araştırmalar

Mevcut araştırma film kesitlerinin kullanımı yoluyla empati becerisinin geliştirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri belirlenen uygulama okulunun, belirlenen sınıfta gerçekleştirilen faaliyetlerle ve bu bağlamda elde edilen verilerle sınırlıdır.

Eylem araştırması deseninde yapılan araştırmalarda eğitim ve öğretime sağlanan katkı yadsınamaz bir unsurdur. Bununla birlikte literatürde bulunduğu tespit edilen açıktan hareketle; konu hakkında eleştirel bakış açısıyla, deneysel bir süreçle yapılandırılıp etkililiğinin çeşitli boyutlarda test edileceği çalışmalar da özgün veriler sunabilir.

Benzer nitelikli eylem araştırmalarının farklı gruplarla, farklı sınıf seviyeleriyle tekrarı yapıp elde edilen verilerin mevcut uygulama verileri ile karşılaştırılarak aradaki korelasyonel ilişkinin incelenmesi önemli veriler sağlayabilir.

Mevcut araştırmada kullanılan film kesitleri yerine filmlerin tamamının kullanıldığı, daha uzun uygulama süresine dayanan etkinlikler yapılabilir. Bu tip etkinlikler tam bir kurgu üzerinde katılımcıların hangi seviyede empati kuracağını göstereceğinden önemli veriler sağlayabilir.

Yazar Katkısı

Çalışma fikrinin geliştirilmesi A.A.A. ve B.K.; çalışmanın metodolojik olarak tasarımı A.A.A.; veri ve kaynak toplama B.K.; analiz B.K.; bulguların yorumlanması,

A.A.A. ve B.K.; gözden geçirme ve düzeltme, A.A.A. Tüm yazarlar makalenin yayınlanmış halini okumuş ve kabul etmiştir.

Yayın Etiği

Katılımcılar, araştırmanın konusu ve amaçlarına yönelik olarak bilgilendirilmiştir. Ayrıca katılımcılar kişisel bilgilerinin ve toplanan verilerin araştırma dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacağına yönelik de bilgilendirilmiş ve onam formları düzenlenmiştir.

Araştırma için Dokuz Eylül Üniversitesi'nden 2021 tarihli, 120 187 karar sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Finasman

Bu araştırma; Dokuz Eylül Üniversitesi BAP Birimi tarafından finanse edilmiştir.

Teşekkür

Bu araştırmanın katılımcıları olan İzmir Bergama Yukarıbey Ortaokulu öğrencilerine, öğretmenlerine ve okul idaresine teşekkür ederiz.

ORCID

Aslı Avcı Akçalı <http://orcid.org/0000-0001-7628-3180>

Burak Karaçam <http://orcid.org/0000-0003-0858-1076>

Kaynakça

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya.
- Bektaş-Öztaşkın, Ö. (2013). Sosyal bilgiler derslerinde belgesel film kullanımının akademik başarıya ve bilinçli farkındalık düzeylerine etkisi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 147-162.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Coşkun Keskin, S. (2007). *Sosyal Bilgiler derslerinde empati becerilerine dayalı öğretim tekniklerinin kullanılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çepni, S. (2012). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler.
- Dökmen, Ü. (2004). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Sistem.
- Efe, Ü. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde filmlerin kullanımı. *International Journal of Social Science Research*, 3(2), 53-68.
- Elikesik, M. (2013). *Sosyal Bilgiler öğretiminde empati ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin empatik becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gillham, B. (2000). *Case study research methods*. London and New York: Continuum.
- Kabapınar, Y. (2004). İlköğretimdeki hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde kullanılacak bir öğretim etkinliği olarak resim çizimi yoluyla empati. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(20), 85-100.
- Kabapınar, Y. (2005). Uygulama ve değerlendirme ölçütleriyle hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir bir öğretim yöntemi olarak empati. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(9), 119-142.
- Kabapınar, Y. (2002). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde öğrencinin toplumsal duyarlılık becerilerinin geliştirilmesinde kullanılacak bir öğretim yöntemi olarak sosyal empati. *Yaşadıkça Eğitim*, 76, 29-34.
- Karaçalı Taze, H. ve Dilek, G. (2018). Kendinizi bizim yerimize koyup düşünmenizi istiyorum: Kadın haklarının öğretimi üzerine bir tarihsel empati çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1737- 1750.
- Kaya, A., ve Siyez, D. M. (2010). KA-Sİ çocuk ve ergenler için empatik eğilim ölçeği: Geliştirilmesi geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 110-125.
- Konuk Y. ve Yıldırım T. (2018). Empati becerisine dayalı etkinliklerle desteklenen sosyal bilgiler öğretiminin öğrencilerin çevre bilincine ve akademik başarılarına etkisi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 2(2), 57-69.
- Marshall, E. (t.b.). The Statistics Tutor's Quick Guide to Commonly Used Statistical Tests. <http://www.statstutor.ac.uk/resources/uploaded/tutorsquickguidetostatistics.pdf> adresinden, 06.03.2022 tarihinde erişildi.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005a). Sosyal Bilgiler 4.-5. sınıf programı. Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005b). Sosyal Bilgiler 6.-7. sınıf programı. Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2018). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. Ankara.
- Özpınar, İ. & Aydoğan Yenmez, A. (2019). Eylem (aksiyon) araştırması yöntemi. Ed. H. Özmen ve Ö. Karamustafaoğlu (Ed.) *Eğitimde araştırma yöntemleri* içinde (ss.318-343) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. M. Bütün ve S.B. Demir) Ankara: Pegem Akademi.
- Plantinga, C. (1999). The scene of empathy and the human face. C.Plantinga and G.M. Smith (Ed.). *Passionate views: Film, cognition, and emotion* içinde (ss. 239-256). Baltimore: John Hopkins.
- Rogers, C. R., ve Akkoyun, F. (1983). Empatik olmak, değeri anlaşılmasını bir varoluş şeklidir. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(1), 103-124.
- Sarı, T. O. (2014). Film izleme, empati ve zihin kuramı: Asperger sendromlu bireyle yapılan vaka çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 2146-9199.
- Teymuroğlu, B. ve Oruç, Ş. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde çizgi film kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 2(2), 92-106.
- Timuçin, A. (2004). Felsefe sözlüğü. İstanbul: Bulut.
- Türkgeldi S. K. (2019). İzleyici-karakter ilişkisi bağlamında empati ve sempatinin içkinliği: “Arka Pencere” örneği. *Sinefilozofi Dergisi*, 4(7), 74-88.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, S. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde empati. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 1-19.

FİLMLER

- Aryasb Feiz, “Mr. Indifferent”, 2018.
- Chris Renaud, “Lorax”, 2012.
- Çağan Irmak, Bora Gökşingöl, “Dedemin İnsanları”, 2011.
- Jill Cutton, “Abominable”, 2019.

Lana and Lilly Wachowski, “Animatrix”, 2003.
Robert Valley, Philip Gelatt, “Zima Blue”, 2019.
Peter Farrelly, “Green Book”, 2018.
Thor Freudenthal “Diary of A Wimpy Kid”, 2010.
Tim Burton “Charlie and the Chocolate Factory”, 2005.
Wes Anderson, “Grand Budapest Otel”, 2014.

Developing empathy skills with the use of movie sections in social studies lesson

Aslı Avcı Akçalı & Burak Karaçam

To cite this article: Avcı Akçalı, A. & Karaçam, B. (2023). Developing empathy skills with the use of movie sections in social studies lesson, The Journal of International Social Science Education, 9(1), 91-120. DOI: 10.47615/issej.1227094

To link to this article: <https://doi.org/10.47615/issej.1227094>

© 2023 The Author(s). Reprints and permissions: Authors have permission to share their article after it has been published in ISSEJ/The journal of International Social Science Education, either in print or online as a First Edition

Highlights

Social studies course has an important potential for the development of empathy skill. However, like many other skills, different methods and tools should be used in the development of this skill.

This research is based on the idea that movies, which can be seen as an effective teaching tool in various aspects, can also be useful in the development of empathy skills in social studies course and aims to make a unique contribution to the literature with this dimension.

In addition to directly contributing to the development of students' empathy skills, the research includes inferences and suggestions about the use of movie sections in the development of empathy skills in the social studies course.

ISSEJ/The Journal of International Social Science Education is a double peer-reviewed online journal. This article can be used for research, teaching and private studies. Only the authors are responsible for the content of the article. The journal has the copyright of the articles. The publisher cannot be held liable for any loss, transaction, claim or damage arising directly or indirectly in connection with the use of the research material.

All authors are requested to disclose any actual or potential conflict of interest including any financial, personal or other relationships with other people or organizations regarding the submitted work.

Developing empathy skills with the use of movie sections in social studies lesson

Aslı Avcı Akçalı Burak Karaçam

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, 35080, Türkiye

ABSTRACT

This research aimed to improve the empathy skills of the students by using movie sections in the social studies course. The study group consisted of 22 participants who were 7th-grade students at Yukarıbey Secondary School in Bergama/Izmir, in the 2021-2022 academic year. The research was based on the action research design, one of the qualitative research designs. Quantitative and qualitative data collection tools consisting of scale, student diaries, observation, and opinion forms were used to collect the research data. The empathic tendency scale was applied to the participants before the application. During the research, activities created with movie sections and associated with social studies course attainments were carried out. Then the participants were asked to answer the questions in the form called My Empathy Diary for each activity. At the end of the study, the empathic tendency scale was applied again as a post-test. During the application process, observations were made by the researcher. At the end of the applications, students' opinions on the activities were carried out through the opinion form. Statistical analysis methods were used in the analysis of the quantitative data, and descriptive analysis and content analysis methods were used in the analysis of the qualitative data. As a result of the analysis of the research data, it was revealed that the activities structured with movie sections in the social studies course positively affected the development of the empathy skills of the participants, and the students mostly expressed positive opinions about the activities.

ARTICLE HISTORY

Received 30 December 2022
Accepted 03 March 2023

KEYWORDS

Social studies, empathy, movie sections

Type of the paper

Research article

CONTACT Aslı Avcı Akçalı asli.avci@deu.edu.tr Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, 35080, Türkiye

© 2023 Aslı Avcı Akçalı; Burak Karaçam.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial License <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>, which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

Introduction

The survival of human beings as a social being is possible through their ties with other individuals in society. The continuity of the individual's relations with others depends on the health of the communication. In interpersonal communication, especially empathy skill is seen as an important sub-skill of communication skills. Dökmen (2004, p. 135) defined empathy as "the ability of a person to put himself/herself in the other person's shoes and understand his/her feelings and thoughts correctly". Empathy skill is important today because it contributes positively to expressing social behaviors and thoughts and because it is an attempt to understand those who are different in society. Miller and Eisenberg (1988) state that there is a negative relationship between the ability to empathize and delinquency, and Moulden and Marshall (2002) state that the ability to empathize plays an important role in the reduction of aggressive and antisocial behaviors, and contributes to the control of anger and the perception of the other's perspective (cited in Kabapınar, 2004). The benefits provided by empathy skills ensure the healthy participation of individuals in social life, which is important for the continuity of the existing social order and improving the position and conditions of other individuals in society.

With the realization that empathy has an important place in interpersonal relationships and social life, studies on the development of this skill through education have gained momentum. Like many other skills, educational institutions are of great importance in the development of empathy skills. In addition to being social environments where students can experience empathy skills, these institutions are also effective environments for developing this skill through various teaching activities within different courses.

Social studies course has an important potential to develop students' empathy skills in terms of its objectives and content. Especially since 2005, empathy skill has an important place as a skill that needs to be developed in Social Studies Curricula.

Different tools and methods have an effect on the acquisition of empathy skills through education (Kabapınar, 2004; 2005). The presence of different perspectives in movies can provide students with perspective-taking, which is inevitable for empathy, through audiovisual experiences. Movies also enable students to develop different perspectives on the problems posed, to think multidimensionally, and to learn the subject within a very wide network of relationships and meanings that will enable effective learning (Efe, 2014).

This research was based on the potential of the social studies course for the development of empathy and the idea that movies can contribute to the development of this skill.

Purpose

In the research, it was aimed to contribute to the development of empathy skills, which is one of the basic skills of social studies courses, by using movie sections. The research question was stated as "Is it possible to develop empathy skills in social studies courses with teaching activities based on movie sections?". In this direction, the sub-problems of the research are as follows:

- 1.) What is the effect of teaching activities created with movie sections on the development of students' empathy skills in social stucoursesourse?
- 2.) What are the opinions of the students about the teaching activities created with movie sections?

Method

Action research is explained as a research method that requires collecting and analyzing data in a systematic way in order to identify problems related to the implementation process or to understand and solve a problem that has been identified in the educational institution, which is carried out directly by the teacher or expert who is involved in the implementation or in collaboration with a researcher (Yıldırım & Şimşek, 2011, p. 295). This research, which aims to provide progress/improvement through the development of students' empathy skills in the learning environment, was realized in action research design.

The study group of research consisted of 22 students studying in the 7th grade, A branch of İzmir Bergama Yukarıbey Secondary School in the 2021-2022 academic year. In determining the study group, convenience sampling was initially used, and then the purposeful sampling method was used.

In the study, the empathic tendency scale (Kaya & Siyez, 2010) was used to collect quantitative data, and empathy diaries and opinion form were used to obtain qualitative data. Observations were also made.

Statistical analysis methods were used to analyze quantitative data, and descriptive analysis and content analysis methods were used to analyze qualitative data.

During the research process, 314 movies were watched, and the empathic scenes in 10 of these movies were selected. In determining these movie sections, the attainments of the social studies course were taken as a basis. It was ensured that each activity would serve the achievement of the attainments and the development of empathy skills at the same time.

In the implementation process, the empathic tendency scale was applied to the students as a pre-test. Then, the subject content was presented for the determined attainments. Then, the activities were started. At this stage, the text explaining the movies was read first. Then, the movie sections were watched. While watching the sections, critical scenes were stopped and empathic comments were made. This stage was carried out in the form of question-answer and discussion between the participants and the researcher. After watching and discussing the movie sections, forms called My Empathy Diary including the questions associated with the movie sections were distributed to the students to answer. The issues that attracted attention during the process were observed

and recorded by the researcher. After all the activities were completed, the Empathic Tendency Scale was reapplied as a post-test. In addition, the Opinion Form was applied to reveal whether the process contributed to the students and how they perceived the lessons supported by the movie sections. Then, the data collected through the above-mentioned qualitative and quantitative data sources were analyzed and findings and conclusions were reached.

Findings

Findings Related to the First Sub-Question

The empathic tendency scale was applied as a pre-test and post-test in order to reveal the effect of the practices on students' empathy skills. The data obtained with the application of the scale were analyzed with dependent groups t-test. According to the results of the analysis, while the participants' emotional empathy first test score was $\bar{X} = 30.36$, the post-test score increased with a value of $\bar{X} = 31.81$. The cognitive empathy score increased from $\bar{X} = 20.45$ in the first test to $\bar{X} = 21.72$ in the post-test. These results showed the positive contribution of the activities carried out with the use of movie sections in the social studies course to the development of empathy skills.

As a result of the analysis of the data obtained from the empathy diaries used during the activities, it was seen that the number of empathic responses generally increased from the first activity to the last activity. The categories of making suggestions, giving examples, and constructing possibilities were elements that support positive communication. It was understood that although the responses in these contexts sometimes increased significantly during the process, they did not show a balanced distribution. It was thought that this situation might be related to the topics included in the empathic scenes watched by the students. Sympathy, punitive attitude, vengeful attitude, blaming, and being a fan were the categories considered as examples of negative behavior. In this context, while the responses in the blaming category were already at a low level from the beginning, the responses in the categories of sympathy, punitive attitude, vengeful attitude and being a fan significantly decreased or disappeared towards the last week. This shows the positive effect of the activities on the development of empathy skills.

The observations made by the researcher during the process were also analyzed as another data source. It was observed that, negative behaviors such as interrupting, not listening to each other, and not being interested in the explanations decreased towards the end of the implementation process. In addition, as the activities progressed, the positive communication structure including I-language increased, student participation in discussions about empathic scenes and student interest in the lesson, students' level of listening to each other, self-disclosure behaviors increased. Their tendency to take responsibility in solving problems requiring empathy increased.

Findings related to the second sub-question

At the end of the implementation processes, opinion forms were applied to get the opinions of the participants about the activities. As a result, the positive contributions of the social studies course taught using movie sections were also recognized by the participants. The responses showed that social studies course supported by movie sections made a difference compared to other lessons in terms of the resources used and skill development. The fact that the lessons were found to be more fun by a large number of students showed that such studies have also an important potential for the development of attitudes and motivation towards the lesson. However, it was observed that the dimensions that were evaluated negatively were related to the shortness of the movie sections, the difficulty in interpretation, the similarity of the questions in the empathy diaries, the activities becoming boring after a while, and writing activities. In addition, students stated that they liked movies that were conducive to revealing emotions, had traces of their own lives and were enjoyable. All 22 students who participated in the activities stated that they would like to use movie sections in the next lessons.

Discussion and Conclusion

In the study, it was understood that social studies lessons based on movie sections had a positive effect on the development of empathy skills. When the literature was examined, no study was found that investigated the effect of the use of movie sections on empathy skills in social studies education. For this reason, these results were compared with studies investigating the effect of the use of different methods, techniques, and tools on the development of empathy skills (Kabapınar 2004; Yılmaz, 2016; Coşkun Keskin, 2007; Konuk & Yıldırım, 2018; Karaçalı Taze & Dilek, 2018) and similarities were observed with the results of these studies.

In the literature, there are also studies (Efe, 2014; Teymuroğlu & Oruç, 2016; Bektaş Öztaşkın, 2013; Sarı, 2014) aiming to determine the effect of watching films in social studies courses on students' achievement and development of some skills (other than empathy). The results of these studies are similar to the results of the current study in terms of the positive effect of movies on the development of various skills of students.

Implication and Suggestions

As a result of the research, it was determined that the applications carried out with movie sections had a positive effect on the development of students' empathy skills. In this context, it can be said that it would be useful to make administrative arrangements on issues such as curriculum change, training, and encouragement of teachers on this issue in order to expand the use of movies in social studies lessons in practice.

Research Limitations and Future Research

The current research was carried out to develop empathy skills of the participants through the use of movie sections. Research data is limited to the activities carried out in

the determined classroom of the practice school and the data obtained in this context. The contribution provided to education in research conducted in action research design is an undeniable element. However, based on the deficit identified in the literature, studies that will be structured with a critical perspective on the subject, with an experimental process and test its effectiveness in various dimensions can also provide original data. In addition, repeating similar action research studies with different groups and different grade levels and comparing the data obtained with the current research, and examining the correlational relationship between them can provide important data. Instead of the movie sections used in the current research, activities based on longer application time can be done using the whole movies. Such activities can provide important data as they will show the level of empathy of the participants on a complete fiction.

Author Contributions

Developing the research idea A.A.A. and B.K.; methodological design of the study A.A.A.; data and resource collection B.K.; analysis B.K.; interpretation of the findings A.A.A. and B.K; review and correction, A.A.A. All authors of the article read and accepted the published version.

Publication Ethics

Participants were informed about the subject and aims of the research. In addition, the participants were informed that their personal information and collected data would not be used for any purpose other than research. and consent forms were prepared. Ethics committee approval dated 2021 and decision number 120 187 was obtained from Dokuz Eylül University for the research.

Funding

The research was funded by Dokuz Eylül University BAP Unit.

Acknowledgments

We would like to thank the teachers, school administration and students of Bergama Yukarıbey Secondary School who are the participants of this research.

ORCID

Aslı Avcı Akçalı <http://orcid.org/0000-0001-7628-3180>

Burak Karaçam <http://orcid.org/0000-0003-0858-1076>

References

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya.
- Bektaş-Öztaşkın, Ö. (2013). Sosyal bilgiler derslerinde belgesel film kullanımının akademik başarıya ve bilinçli farkındalık düzeylerine etkisi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 147-162.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Coşkun Keskin, S. (2007). *Sosyal Bilgiler derslerinde empati becerilerine dayalı öğretim tekniklerinin kullanılması*. Unpublished Phd. Thesis. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çepni, S. (2012). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler.
- Dökmen, Ü. (2004). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Sistem.
- Efe, Ü. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde filmlerin kullanımı. *International Journal of Social Science Research*, 3(2), 53-68.
- Elikesik, M. (2013). *Sosyal Bilgiler öğretiminde empati ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin empatik becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Unpublished Phd. Thesis Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gillham, B. (2000). *Case study research methods*. London and New York: Continuum.
- Kabapınar, Y. (2004). İlköğretimdeki hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde kullanılacak bir öğretim etkinliği olarak resim çizimi yoluyla empati. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(20), 85-100.
- Kabapınar, Y. (2005). Uygulama ve değerlendirme ölçütleriyle hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir bir öğretim yöntemi olarak empati. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(9), 119-142.
- Kabapınar, Y. (2002). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde öğrencinin toplumsal duyarlılık becerilerinin geliştirilmesinde kullanılacak bir öğretim yöntemi olarak sosyal empati. *Yaşadıkça Eğitim*, 76, 29-34.
- Karaçalı Taze, H. & Dilek, G. (2018). Kendinizi bizim yerimize koyup düşünmenizi istiyorum: Kadın haklarının öğretimi üzerine bir tarihsel empati çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1737- 1750.
- Kaya, A., & Siyez, D. M. (2010). KA-Sİ çocuk ve ergenler için empatik eğilim ölçeği: Geliştirilmesi geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 110-125.
- Konuk Y. & Yıldırım T. (2018). Empati becerisine dayalı etkinliklerle desteklenen sosyal bilgiler öğretiminin öğrencilerin çevre bilincine ve akademik başarılarına etkisi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 2(2), 57-69.
- Marshall, E. (t.b.). The Statistics Tutor's Quick Guide to Commonly Used Statistical Tests. Retrieved from <http://www.statstutor.ac.uk/resources/uploaded/tutorsquickguidetostatistics.pdf> in 06.03.2022.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005a). Sosyal Bilgiler 4.-5. sınıf programı. Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005b). Sosyal Bilgiler 6.-7. sınıf programı. Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2018). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. Ankara.
- Özpinar, İ. & Aydoğan Yenmez, A. (2019). Eylem (aksiyon) araştırması yöntemi. H. Özmen and

- Ö. Karamustafaoğlu (Eds.) In *Eğitimde araştırma yöntemleri* (pp. 318-343). Ankara: Pegem Akademi.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. M. Bütün ve S.B. Demir) Ankara: Pegem Akademi.
- Plantinga, C. (1999). The scene of empathy and the human face. C. Plantinga and G.M. Smith (Eds.). In *Passionate views: Film, cognition, and emotion* (pp.239-256). Baltimore: John Hopkins.
- Rogers, C. R., & Akkoyun, F. (1983). Empatik olmak, değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(1), 103-124.
- Sarı, T. O. (2014). Film izleme, empati ve zihin kuramı: Asperger sendromlu bireyle yapılan vaka çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 2146-9199.
- Teymuroğlu, B. & Oruç, Ş. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde çizgi film kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 2(2), 92-106.
- Timuçin, A. (2004). Felsefe sözlüğü. İstanbul: Bulut.
- Türkgeldi S. K. (2019). İzleyici-karakter ilişkisi bağlamında empati ve sempatinin içkinliği: “Arka Pencere” örneği. *Sinefilozofi Dergisi*, 4(7), 74-88.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, S. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde empati. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 1-19.

FILMS

- Aryasb Feiz, “Mr. Indifferent”, 2018.
- Chris Renaud, “Lorax”, 2012.
- Çağan Irmak, Bora Gökşingöl, “Dedemin İnsanları”, 2011.
- Jill Cutton, “Abominable”, 2019.
- Lana and Lilly Wachowski, “Animatrix”, 2003.
- Robert Valley, Philip Gelatt, “Zima Blue”, 2019.
- Peter Farrelly, “Green Book”, 2018.
- Thor Freudenthal “Diary of A Wimpy Kid”, 2010.
- Tim Burton “Charlie and the Chocolate Factory”, 2005.
- Wes Anderson, “Grand Budapest Otel”, 2014.